

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету «Житомирська
політехніка»

12 вересня 2024 р., протокол № 5

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Розглянуто і рекомендовано
на засіданні кафедри міжнародних
відносин і політичного менеджменту
27 серпня 2024 р., протокол № 6

Розробники: д.е.н, доцент кафедри кафедри міжнародних відносин і
політичного менеджменту ГРАБЧУК Ірина, к.е.н., доц., доцент кафедри кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту ЮРКІВСЬКИЙ Олександр,
к.е.н., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
АБРАМОВА Ірина

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 2

УДК 327 (072)

Методичні рекомендації з виконання та захисту кваліфікаційних робіт для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини» факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту. Житомир: «Житомирська політехніка», 2024. 32с.

У методичних рекомендаціях наведено основні положення, мета і завдання, ключові вимоги щодо написання, а також вимоги до оформлення та змісту кваліфікаційних робіт на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Розробники:

д.е.н., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
Ірина ГРАБЧУК

к.е.н., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
Олександр ЮРКІВСЬКИЙ

к.е.н., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
Ірина АБРАМОВА

Рецензенти:

д. е. н., зав. кафедри інформаційних систем в управлінні Сергій ЛЕГЕНЧУК

к. е. н., доцент фінансів та цифрової економіки Світлана ДЯЧЕК

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту як методичні рекомендації від 27 серпня 2024 р., протокол № 6.

Затверджено на засіданні вченої ради факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин Державного університету «Житомирська політехніка» 27 серпня 2024 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 25 / 3</i>

ЗМІСТ

1. Опис кваліфікаційної роботи.....	4
2. Загальні положення.....	4
3. Організація та навчально-методичне кваліфікаційною роботою.....	8
4. Вибір теми кваліфікаційної роботи.....	9
5. Структура і зміст кваліфікаційної роботи.....	10
6. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи.....	14
7. Захист та оцінювання кваліфікаційної роботи.....	16
8. Рекомендовані джерела	18
9. Інформаційні ресурси в Інтернеті	21
Додатки.....	22

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 4

1. ОПИС КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 6	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова	
	Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»	Рік підготовки:	
		4-й	-
Загальна кількість годин – 180	Освітній ступінь «бакалавр»	Семестр	
		8-й	-
		Вид контролю: екзамен	

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота є завершальним етапом підготовки студента, передбачена відповідним стандартом вищої освіти. Під час написання кваліфікаційної роботи студент повинен підтвердити отримані компетенції, проявити вміння знаходження, обробки, систематизації і аналізу необхідної наукової, фінансової, статистичної, митної, податкової інформації, а також самоорганізацію для вчасного виконання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи на високому рівні для подальшого присудження освітнього ступеня «бакалавр».

Методичні рекомендації для підготовки та захисту кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» направлені на:

- ознайомлення студентів із базовими вимогами до науково-практичного дослідження міжнародної тематики у формі кваліфікаційної роботи;
- допомогу студентові у підготовці, виконанні та захисті роботи.

У результаті виконання кваліфікаційної роботи здобувач має оволодіти наступними компетентностями:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 5

розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність вчитися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку

СК4 Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 6

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

СК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

СК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

СК17. Здатність застосовувати міжнародні правила торгівлі для регулювання обов'язків, витрат і ризиків між контрагентами під час укладання та виконання міжнародних торговельних контрактів у рамках формування та реалізації зовнішньоторговельної політики з метою забезпечення економічної безпеки України.

Написання та захист кваліфікаційної роботи завершується формуванням наступних програмних результатів:

РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

РН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

РН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОКЗ8- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 7

PH5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

PH6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

PH7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

PH8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

PH9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

PH10. Ідентифіковувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

PH11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

PH12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

PH13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

PH14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

PH15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

PH16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

PH17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 8

PH18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно - наслідкових та просторово-часових зв'язків.

PH19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

PH20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

PH21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

PH22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

PH23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя для здобування знань, з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

PH24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

PH25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

PH26. Обґрунтовувати застосування міжнародних правил торгівлі для ідентифікації та управління витратами і ризиками між контрагентами під час укладання та виконання міжнародних торговельних контрактів з метою забезпечення економічної безпеки України та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів господарювання на міжнародних ринках товарів і послуг.

PH 27. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов'язані із корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності, з метою утвердження цінностей добросчесного суспільства.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ КЕРІВНИЦТВО КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ РОБОТОЮ

Навчально-методичне керівництво підготовкою кваліфікаційної роботи здобувачів забезпечує кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту.

Процес виконання роботи включає такі етапи:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 9

- 1) вибір та погодження теми роботи;
- 2) затвердження теми кваліфікаційної роботи наказом по університету;
- 3) отримання завдання з підготовки кваліфікаційної роботи;
- 4) складання робочого плану дослідження;
- 5) збір, вивчення і опрацювання матеріалу, добір літературних джерел, підготовка й оформлення бібліографії;
- 6) проведення дослідження за темою роботи та письмове викладення матеріалів дослідження;
- 7) обговорення тексту з науковим керівником, доопрацювання тексту відповідно до зауважень і пропозицій;
- 8) впровадження результатів дослідження;
- 9) формування висновків та пропозицій, складання списку використаних джерел, оформлення роботи згідно встановлених вимог;
- 10) подання роботи на випускову кафедру;
- 11) підготовка презентації роботи;
- 12) отримання відгуку наукового керівника роботи та її рецензування;
- 13) проведення попереднього захисту кваліфікаційної роботи;
- 14) захист кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією.

Підготовкою роботи керує науковий керівник, закріплений за відповідним здобувачем вищої освіти, який в свою чергу:

- 1) консультує здобувача вищої освіти з питань вибору теми роботи;
- 2) надає рекомендації для опрацювання інформації за темою роботи (складання переліку необхідної літератури, пошуку довідкових та статистичних матеріалів, а також визначення інших джерел інформації);
- 3) надає здобувачу допомогу в складанні плану дослідження за темою роботи;
- 4) проводить систематичні, визначені розкладом консультації;
- 5) контролює процес самостійної роботи здобувача вищої освіти і визначає готовність здобувача вищої освіти до захисту виконаної роботи;
- 6) дає відгук на виконану роботу, в якому за умови виконання здобувачем вищої освіти вимог до роботи, встановлених даними методичними вказівками рекомендує її до захисту.

4. ВИБІР ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Базовим етапом з підготовки студента до написання кваліфікаційної роботи є свідомий, цілеспрямований, обґрунтований і самостійний вибір теми. При обранні теми слід врахувати:

- набутий студентом досвід написання наукових робіт, рефератів, підготовки доповідей на наукових конференціях, виступів на семінарах;
- результати практичної підготовки;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 10

- знання та вміння студента, інтерес до визначених економічних проблем та явищ;
- характер майбутньої професійної діяльності, перспективи працевлаштування;
- можливість доступу до інформаційних джерел, необхідних для написання кваліфікаційної роботи.

Кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту рекомендує та затверджує тематику кваліфікаційних робіт на поточний рік з врахуванням сучасних викликів, процесів та явищ в міжнародній економічній діяльності. При виборі теми студент може врахувати поради керівника роботи, завідувача кафедри, інших компетентних осіб: практиків, стейхолдерів.

В окремих випадках студент має право запропонувати у власній редакції тему дослідження, не передбачену тематикою. Індивідуально визначена студентом тема підлягає обговоренню та затвердженню на засіданні кафедри. У процесі вибору теми кваліфікаційної роботи слід врахувати, що конкретна тема закріплюється тільки за одним виконавцем, її дублювання іншими авторами не допускається.

Кафедра призначає керівника кваліфікаційної роботи з урахуванням наукових інтересів, спеціальності. Студент (надалі виконавець) разом із науковим керівником, уточнюють у кінцевій редакції тему кваліфікаційної роботи, яка схвалюється на засіданні кафедри.

Після узгодження теми студент уточнює з керівником її план, визначає завдання, графік подання розділів кваліфікаційної роботи, консультування та термін здачі роботи на кафедру. Дотримання встановлених термінів виконання кваліфікаційної роботи контролюється науковим керівником. Під час написання роботи науковий керівник консультує студента, у разі потреби, залучаються інші консультанти.

Після призначення керівників кваліфікаційних робіт, кафедрою проводиться методичний семінар для студентів з метою ознайомлення з процесом написання роботи, демонстрація кращих кваліфікаційних робіт минулих випусків на предмет структури, оформлення, логіки викладення матеріалів дослідження.

5. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота як оригінальне теоретико-прикладне дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність і завершеність. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи має складати не менше 60 сторінок друкованого тексту, не враховуючи список літератури і додатки.

Кваліфікаційна робота має відповідати наступним вимогам:

- бути виконаною на актуальну тему, яка відповідає сучасним викликам та перспективам розвитку міжнародних економічних відносин;
- характеризуватися самостійністю наукового пошуку студента;
- мати чітко визначену мету, чітко взаємопов'язані завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 11

- забезпечувати достовірність отриманих в результаті дослідження даних, конкретність висновків і рекомендацій;

- мати науковий стиль викладу.

При написанні роботи рекомендується керуватися орієнтовним планом роботи, що складається з анотації, вступу, змісту роботи, трьох розділів, трьох підрозділів у кожному з них (з висновками по кожному із підрозділів) і висновків по роботі, списку використаних джерел і додатків. Зміст кваліфікаційної роботи складає 1–1,5 сторінки. В ньому записуються назви всіх розділів і підрозділів із зазначенням початкових сторінок. План роботи має відображати суть проблеми, її складність та логіку дослідження. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

Анотація до кваліфікаційної роботи повинна містити короткий зміст дослідження, що відображає його основну ідею, мету, завдання, наукову новизну та практичну значущість.

Вступ має налічувати 2–3 сторінки тексту та містити обґрунтування актуальності обраної теми, мету та завдання, гіпотезу, методи дослідження, об'єкт та предмет дослідження, апробацію результатів роботи, структуру та обсяг роботи. *Апробація власних наукових досліджень* – опубліковані наукові статті, участь у науково-практичних конференціях, участь у дослідженнях за науковою темою кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту. Остаточний текст вступу до роботи формується після завершення дослідження, написання основної частини роботи та власної оцінки здобувачем вищої освіти отриманих ним результатів.

В *актуальності дослідження* обґрунтовується доцільність виконання роботи. Актуальність теми може бути обґрунтована у двох аспектах: науковому (у разі недостатнього розкриття теми у літературних джерелах, зміни характеристик досліджуваних явищ і процесів, використання нових сучасних підходів, тощо) та суспільно-економічному (значення дослідження для вирішення проблем міжнародного економічного розвитку). Шляхом критичного аналізу наукової задачі слід чітко, аргументовано обґрунтувати (підтвердити, довести) актуальність і доцільність роботи для розвитку міжнародних економічних відносин. Обґрунтування актуальності теми передбачає чітке розмежування дослідженої і недослідженої частин наукової проблематики. Висвітлення актуальності не має бути багатослівним, лише декілька речень.

Мета та завдання роботи повинні бути чітко пов'язані з назвою і проблематикою роботи і вказувати передбачуваний результат в узагальненій формі. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Змістовна точність і лаконічність є головними вимогами до формулювання мети, гіпотези, об'єкта та предмета дослідження.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 12

Об'єкт дослідження кваліфікаційної роботи – це процес або явище, що створює проблемну ситуацію, потребує наукового дослідження на яке безпосередньо і скеровано дослідження. Об'єкт дослідження формулюється одним реченням.

Предмет міститься в межах об'єкта – це певна частина чи аспект об'єкта, які безпосередньо досліджуються. Предмет дослідження не може бути тотожним назві кваліфікаційної роботи.

Завдання детально конкретизують мету. Вони мають включати як теоретичний, так і практичний аспекти роботи, чітко висвітлювати, що має бути зроблено (які теоретичні аспекти буде проаналізовано; теоретичні підходи, що порівнюватимуться; прогнозовані емпіричні дані; сталі та змінні, які мають бути враховані; способи аналізу, що повинні бути застосовані для опрацювання отриманих даних; рекомендації, що мають бути розроблені на основі отриманих результатів).

Гіпотеза дослідження – основне припущення щодо очікуваних результатів роботи. Формулюючи гіпотезу дослідження, необхідно враховувати наступне:

- гіпотеза не має містити поняття, які теоретично або експериментально не можуть бути інтерпретовані;
- гіпотезу слід формулювати як припущення;
- гіпотезу слід формулювати так, щоб можна було її перевірити, тобто дослідник повинен мати змогу розробити адекватні дослідницькі процедури.

Методи досліджень – спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. Вказуються методи, які були використані в процесі дослідження. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Отже, для досягнення поставленої мети та сформульованих завдань дипломної роботи бакалавра необхідно використовувати як специфічні методи дослідження (спостереження, вимірювання, експеримент), так і загальнонаукові методи, які є засобами пізнання та мислення (аналіз і синтез, індукція і дедукція, абстрагування, узагальнення, моделювання, ідеалізація).

Приклад: Для вирішення поставлених завдань у роботі використовувалися такі методи наукових досліджень: абстрактно-логічний і системно-структурний аналіз, при визначенні та уточненні сутності понять «Міжнародний валютний фонд» та «Міжнародний банк реконструкції та розвитку»; порівняльний аналіз і групування – при дослідженні діяльності МВФ та МБРР у сфері регулювання міжнародних валютних відносин; факторний аналіз – при визначенні умов співробітництва України з міжнародними фінансовими інституціями; графічний – при побудові графіків та діаграм.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 13

Апробація результатів дослідження має містити назви статей, тез доповідей, підготовлених за матеріалами роботи, виступи на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи повинні інформувати про обсяг роботи (кількість сторінок), структурні частини роботи, кількість таблиць, рисунків. В основній частині кваліфікаційної роботи здійснюється розкриття, пояснення, обґрунтування основних положень, викладених у вступі. Вона складається з розділів і підрозділів, які мають бути структурно взаємопов'язаними, а матеріал послідовно і логічно викладеним.

Розподіл матеріалу за розділами має бути відносно рівномірним. Кожен розділ повинен присвячуватися певній проблемі з її дослідженням і закінчуватися коротким узагальненням і висновками.

Перший, теоретико-методичний розділ, являє собою теоретичне обґрунтування ключових аспектів розвитку досліджуваного явища чи процесу в розрізі загальнотеоретичних настанов та методичних підходів, на яких базується дослідження. В даному розділі доцільно провести огляд наукових джерел, які стосуються обраної тематики дослідження, окреслити розвиток наукової думки з міжнародних економічних відносин за тими проблемними питаннями, які виділяються здобувачем вищої освіти в процесі аналізу інформаційних джерел. Також доцільно проаналізувати відповідні позиції та підходи попередників, аргументувати власну позицію з цього приводу та визначити власні підходи і методи дослідження.

У другому, аналітичному розділі на основі вивчення, обробки та узагальнення аналітичних матеріалів необхідно: охарактеризувати обраний об'єкт дослідження; сучасний стан розглядуваної тематики в динаміці за 3 останні роки; виявити динаміку відповідних показників, що характеризують стан міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин в цілому, зокрема; виявити особливості міжнародної економічної інтеграції; визначити вплив різних чинників на досліджувані процеси та встановити причини недоліків; оцінити невикористані можливості щодо вдосконалення управління відповідними процесами; сформулювати висновки щодо можливих заходів, спрямованих на вирішення проблемних питань. Матеріали цього розділу повинні базуватися на ретельному, всебічному і глибокому аналізі статистико-економічного матеріалу, зібраного в процесі вивчення й узагальнення матеріалів стосовно обраної тематики.

Третій розділ повинен бути присвячений питанням удосконалення предмету дослідження відповідно до перспективних напрямів розвитку міжнародних економічних відносин в умовах інтеграційних світогосподарських процесів. Завдання, які потрібно вирішити, такі:

- огляд напрямів удосконалення предмету дослідження стосовно об'єкта вивчення;
- оптимізація предмету дослідження або кількох його найзначніших елементів, у тому числі з використанням математичних методів та моделей;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 14

- використання можливостей обчислювальної техніки для удосконалення окремих аспектів предмету дослідження;

- обґрунтувати рекомендації і пропозиції стосовно: окреслення перспективних напрямів активізації міжнародних економічних та зовнішньоторговельних відносин, оптимізації інтеграційних світогосподарських процесів, вирішення глобальних економічних проблем світового господарства

Після кожного підрозділу наукової роботи повинні бути зроблені короткі висновки.

У висновках (орієнтовно 3-4 ст.) підводяться підсумки дослідження. Необхідно чітко та послідовно (у довільній формі: тези, цифри і т.д.) викласти основні узагальнення результатів проведених досліджень, вказати у якій мірі вирішені завдання та досягнута мета дипломної роботи, що були сформульовані у вступі (наукова формула). Загальні висновки не повинні містити ідентичні тези, які були використані у висновках до кожного розділу дипломної роботи. Висновки рекомендується оформити чітко, логічно виважено, висуваючи ті чи інші пропозиції, необхідно відзначити їхню ефективність.

Для дотримання бажаного стилю у висновках корисно застосовувати такі слова та вислови: проаналізовано, встановлено, виявлено, що дозволило, доведено, показано, досліджено, розроблено, отримано, запропоновано, рекомендовано, вважається за доцільне та ін.

Стиль викладу матеріалу у дипломній роботі має бути строго науковим та стриманим, коректним у полеміці. При побудові речень бажано використання дієслів, що стоять у неозначено-особовій формі або в особі множини, наприклад: «Вважається за доцільне запропонувати...», «На нашу думку», але не: «Я пропоную...», «Я вважаю...».

Додатки. Інформація, представлена у текстовій, табличній, графічній формі, проміжні математичні моделі і доведення тощо, які не увійшли до складу основної частини, але яку студент вважає за доречне вмістити у дипломну роботу, виносяться у додатки. У разі необхідності до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дипломної роботи бакалавра: матеріали соціологічних опитувань, анкетувань, експертних оцінювань; таблиці допоміжних статистичних, аналітичних, цифрових даних; громіздкі розрахунки та таблиці; схеми, блок-схеми, алгоритми; інструкції, положення, методики; графіки, ілюстрації допоміжного характеру; довідки про впровадження; інші релевантні матеріали.

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційну роботу друкують за допомогою комп'ютера на аркушах білого паперу формату А4. При друкуванні тексту необхідно залишати поля таких розмірів: зліва – 30 мм, справа – 10 мм, зверху – 20 мм та знизу – 20 мм. Текст кваліфікаційної роботи набирається шрифтом з відсічками Times New Roman

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 16

оформлення формули подається нижче.

$$P = 0,37 N^{0,41} S^{0,62} M^{0,28}, \quad (2.7)$$

де N - чисельність населення (млн. чол.);

S - обсяг валового національного продукту (млрд. дол. США);

M - кошти, що виділяються на військові цілі (млрд. дол. США).

Посилання на літературу та інші інформаційні джерела наводять за текстом в квадратних дужках в кінці речення. Наприклад: [5], [12, с.43], де цифрами позначають порядковий номер джерела в переліку літератури та номери сторінок.

Літературні джерела вказуються лише ті, які використані при написанні звіту з практики і, на які є посилання у тексті. Цей список (15 – 20 джерел) подається згідно чинних стандартів, зокрема, ДСТУ 8302:2015. Режим доступу : <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloaoformlennyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>

При оформленні додатків на окремому аркуші друкують великими літерами слово “ДОДАТКИ”. Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Після слова “Додаток” друкують літеру, що позначає його послідовність. Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням у верхньому правому кутку сторінки слова “Додаток” з його позначенням. Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком.

Всі матеріали кваліфікаційної роботи зшиваються в єдиний документ.

Після перевірки кваліфікаційної роботи на плагіат видається довідка, що дозволяє студенту в подальшому:

- зареєструвати кваліфікаційну роботу на кафедрі;
- отримати відгук керівника;
- отримати рецензію на кваліфікаційну роботу;
- захистити кваліфікаційну роботу перед екзаменаційною комісією.

Кваліфікаційні роботи, які за своїм змістом та оформленням не відповідають установленим вимогам, до захисту в екзаменаційній комісії не допускаються.

7. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота захищається перед екзаменаційною комісією. Студент готує до захисту доповідь, презентацію та роздатковий матеріал для кожного з членів комісії. Презентація та роздатковий матеріал повинні містити таблиці, графіки, рисунки, які висвітлюють результати дослідження, основні висновки, узагальнення та пропозиції, які містяться у роботі. Бажана кількість слайдів та ілюстрацій – 8-10.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 17

Захист кваліфікаційної роботи розпочинається з доповіді здобувача, в якій він/ вона у межах 5-7 хв. має викласти актуальність теми, структуру роботи, поставлені завдання (стисло); основні положення розділів, отримані результати та висновки відповідно до поставлених у роботі завдань, зміст запропонованих шляхів вирішення поставленої проблеми. На завершення студенту необхідно зазначити: де слід, на його думку, застосувати результати дослідження; яка очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним/нею заходів. Члени комісії, присутні на захисті, можуть задавати студенту питання з метою визначення рівня та самостійності підготовки роботи.

Обсяг часу на загальний захист роботи не повинен перевищувати 7-10 хвилин. Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні комісії виноситься її рішення. У випадку незгоди членів комісії думка голови комісії є вирішальною. Рішення комісії щодо захисту кваліфікаційних робіт оголошується її головою в день проведення їх захисту. Студенти, які одержали під час захисту незадовільні оцінки, здійснюють перезахист у встановленому порядку. Кваліфікаційна робота після захисту передається на збереження до архіву.

Основні критерії оцінювання кваліфікаційної роботи до захисту та в період його проведення представлено таким чином:

- відгук керівника на кваліфікаційну роботу – до 45 балів;
- рецензія – до 15 балів;
- презентація матеріалів дослідження (виступ та ілюстративний матеріал) – до 20 балів;
- обговорення результатів дослідження (відповіді на питання членів комісії) – до 20 балів.

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Оцінка за підготовку та захист кваліфікаційної роботи вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача вищої освіти за підписами членів комісії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 18

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Білоцерківець В.В, Завгородня О.О. Золотарьова О.Н. та ін. Сучасна міжнародна економіка: підручник. Дніпро: ПБП «Економіка», 2019. 386 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/kl_mie-2019.pdf.

2. Гуткевич С.О., Корінько М.Д., Сафонов Ю.М. Міжнародна економіка: підручник. 3-е вид., перер. та доп. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/5846>.

3. Задоя А.О., Магдич А.С., Задоя О.А. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. Частина 1. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 142 с. URL: <https://ir.duan.edu.ua/handle/123456789/3848>.

4. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. Видання 6-те, перероблене / за ред. Козака Ю. Г., Сукач О. О., Бурлаченко Д. М. Київ: ЦУЛ, 2020. 268 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/zovnishnoekonomichadiyalnist-navchalniy-posibnik-vidannya-6-te-pereroblene-za-red-kozaka-yu-g-sukach-o-o-burlachenko-d-m-1/read>.

5. Зовнішня політика України: опорний конспект лекцій / укладачі: Палінчак М. М., Бокоч В. М., Дір І. Ю., Савка В. Я., Стебляк Д. М., Лешанич М. М. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. 80 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/45897/1/%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0%20%D0%B0%205.pdf>.

6. Інструкція з охорони праці при проходженні практики здобувачів освіти Державного університету «Житомирська політехніка» URL: <https://docs.ztu.edu.ua/>.

7. Кібік О.М., Нестерова К.С., Хаймінова Ю.В. Міжнародна економіка: навч.-метод. посібн. Одеса, 2020. 85 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/kl_mie-2019.pdf.

8. Коюда О. П. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства та адміністрування бізнес-структур: конспект лекцій. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 130 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/228030123.pdf>.

9. Ксендзук В.В. Механізми формування та реалізації державної зовнішньоторговельної політики України: монографія. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2020. 352 с. URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8060/%D0%9A%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B7%D1%83%D0%BA_%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

10. Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОКЗ8- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 19

11. Міжнародна торгівля: конспект лекцій: навч. посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 191 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/0f2e3db5-a1a3-4e22-a8df-c9847daccdf0/content>.

12. Міжнародна торговельна діяльність / за ред. В.В. Рокоча. Київ: «ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/pidruchniki/rokocha_0004.pdf.

13. Пилипенко Г.М. Фірми, ринкові структури та стратегії у світовій економіці: навч. посіб. Дніпро: НТУ «ДП», 2023. 104 с. URL: <https://etop.nmu.org.ua/ua/>.

14. Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

15. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <https://docs.ztu.edu.ua/>.

16. Сидоров О. А., Фісуненко Н. О., Альошина Т. В. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручник. Дніпро: Арт-Прес, 2023. 400 с. URL: <http://surl.li/qcavm>.

17. Філіпенко А.С., Дзюба П.В. Теорія міжнародного бізнесу: від народження до сьогодення. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2019. Вип. 138. С. 166179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2019_138_19.

18. Foreign economic activity of enterprises: Training Manual. Kozak Y. Kyiv: CUL, 2020. 200 p. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/foreign-economic-activity-of-enterprises-training-manual-kozak-y-1>.

19. Ukrainian Prism: Foreign Policy 2022. Analytical study. Foreign Policy Council «Ukrainian Prism» Representation of the Friedrich-Ebert-Stiftung in Ukraine Kyiv, 2023. 284 p. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/20404.pdf>.

Додаткові:

20. Антикорупційна стратегія на 2021-2025 рр. / НАЗК. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsijna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf>.

21. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського», 2022. 173 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49231/1/Metodolohiia_orhanizatsiia_naukovykh_doslidzhen_2022.pdf.

22. Гуцаленко Л. В., Марчук У. О., Мельянова Л. В. Облік і звітність

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 20

суб'єктів малого бізнесу. Київ: ЦУЛ, 2019. 390 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/audit-bukhgalterskiy-kadroviy-oblik/oblik-i-zvitnist-subektiv-malogo-biznesu-gutsalenko-l-v-marchuk-u-o-melyankova-l-v-1>.

23. Євдокимов В.В., Грицишен Д.О., Норд Г.Л., Фокін О.К. Економічний аналіз витрат великих промислових підприємств: організація та методика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2019. 216 с. <https://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/8057>.

24. Іващук І. О., Возний К. З., Вірковська А. А. Зовнішньоторговельні інтереси країн Європи. Київ: ЦУЛ, 2018. 280 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/zovnishnotorgovelni-interesi-krain-evropi-ivashchuk-i-o-voznii-k-z-virkovska-a-a-1>.

25. Каменева Н. М., Косич М. В., Александрова О. Ю. та ін. Мікроекономіка: навч. Посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/8611/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>.

26. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги - XXI, 2019. 272 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u362/kravchenko_n.b._nmposibnik-2019-teoriya_mizhnarodnih_vidnosin.pdf.

27. Кульбовський С. А. Інвестиційні стратегії українських підприємств у міжнародному бізнесі. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 3(105). С. 10-15. URL: https://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-5_0-pages-67_72.pdf.

28. Липов В. В. Глобальна економіка: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2018. 439 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/globalna-ekonomika-navchalniy-posibnik-lipov-v-v-1>.

29. Олешко Т.І., Касьянова Н.В., Смерічевський С.Ф. та ін. Цифрова економіка: підручник. Київ: НАУ, 2022. 200 с. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/>.

30. Рогач О. І. та ін. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка: Монографія. Київ: ЦУЛ, 2020. 368 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/bagatonatsionalni-pidpriemstva-ta-globalna-ekonomika-monografiyarogach-o-i-ta-in-1-1>.

31. Скільцько В.І. Цифрові технології сучасної логістики та управління ланцюгами поставок. Маркетинг і цифрові технології. 2018. Т.2, № 3. С. 48-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mardigt_2018_2_3_6.

32. Хомин І. Ціноутворення: теорія й практика. Галицький економічний вісник. 2019. № 3. С. 37-47. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/58/614.pdf>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 21

33. Шаров О. М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: монографія. Київ: НІСД, 2019. 560 с. URL: [https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-](https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-12/sharov_monografiya_ekonom_dyplomatiya_print_new.pdf)

12/sharov_monografiya_ekonom_dyplomatiya_print_new.pdf.

34. Юхименко П. І. та ін. Конкурентоспроможність підприємства. Київ: ЦУЛ, 2020. 320 с. URL: <https://www.culonline.com.ua/catalog/ekonomika/konkurentospromozhnist-pidpriemstva-p-i-yukhimenko-ta-in-1-1>.

35. Chyrak Iryna. Microeconomics. Ternopil: TNEU, 2018. 223 p. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32264/1/Textbook%20Microeconomics-maket.pdf>.

9. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Сайт Верховної Ради України - <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Сайт електронного архіву бібліотеки Державного університету «Житомирська політехніка» - <http://eztuir.ztu.edu.ua/>.
3. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Сайт бібліотеки українських підручників <http://pidruchniki.ws/>.
5. Сайт електронної бібліотеки CulOnline - <https://culonline.com.ua/>.
6. Сайт електронної бібліотеки OnlineКондор - <https://online-condor.com.ua/>.
7. Сайт освітнього ресурсу «Українська бібліотека LibreTexts» - <https://ukrayinska.libretexts.org/>.
8. Сайт електронної бібліотеки «Олді+» - <http://ebooks.oldiplus.ua/>.
9. Сайт Міністерства закордонних справ України - <https://mfa.gov.ua/pro-ministerstvo/misiya-ta-viziya>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 25 / 22</i>

ДОДАТКИ

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 23

ДОДАТОК А

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

1. Стратегії підприємства при виході на міжнародні ринки (на прикладі...)
2. Міжнародні економічні інтеграційні об'єднання: перспективи розвитку
3. Міжнародні перевезення: стан та перспективи розвитку
4. Проблеми і перспективи розвитку міжнародної електронної торгівлі.
5. Місце України на міжнародних аграрних ринках (на прикладі...)
6. Україна та СОТ: проблеми та перспективи співпраці
7. Конкурентоспроможність підприємства на міжнародних ринках (на прикладі...)
8. Міжнародні торгові майданчики: проблеми функціонування та перспективи
9. Толінг як інструмент розширення експортних можливостей підприємства
10. Франчайзинг в зовнішньоекономічній діяльності підприємства
11. Конкурентоспроможність України на міжнародних ринках
12. Вихід на Азійські ринки та підвищення експортного потенціалу України
13. Вихід на ринки Африки та підвищення експортного потенціалу України
14. Вихід на ринки Європи та підвищення експортного потенціалу України
15. Місце IT галузі в розвитку експортного потенціалу України
16. Напрями спрощення оподаткування експорту та імпорту: світовий досвід
17. Сучасні тенденції митного оформлення при здійсненні ЗЕД
18. Міжнародні фінансові ринки: стан та тенденції розвитку
19. Удосконалення маркетингової політики при здійсненні ЗЕД (на прикладі...)
20. Експортно-імпортна діяльність підприємства в умовах воєнного стану
21. Інформаційна підтримка експортно-імпортової діяльності підприємства (на прикладі...)
22. Спільний транзит та проблеми запровадження
23. Україна в міжнародних транспортних коридорах
24. Міжнародний франчайзинг: проблеми та перспективи розвитку
25. Ризики та перспективи виходу національних підприємств на ринки (регіону)
26. Митні режими: проблеми інтеграції з законодавством ЄС
27. Правила ІНКОТЕРМС: розвиток та гармонізація
28. Спільна торговельна політика ЄС та Україна
29. Перспективи міжнародних розрахунків підприємства при здійсненні ЗЕД
30. Стратегія розвитку підприємницької діяльності країн ЄС і України в умовах цифровізації економіки
31. Вплив «зеленої» енергетики на соціально-економічний розвиток країн ЄС та України

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 24

32. Економічні аспекти міграційної політики ЄС та механізм регулювання міжнародної міграції робочої сили
33. Міграційна криза в Україні: економічні наслідки та напрями їх вирішення
34. Мігранти з України та економіка країн ЄС: оцінка наслідків та виклики війни
35. Державне регулювання зовнішньоторговельної діяльності українських підприємств
36. Експортна стратегія України в умовах воєнного стану
37. Міжнародна організація з міграції та її роль в регулюванні міграційних потоків: економічний аспект
38. Перспективи розвитку міжнародного ринку цифрових валют
39. Діяльність міжнародних організацій в протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму
40. Роль фінансових санкцій у регулюванні міжнародної торгівлі та інвестицій
41. Оцінка ефективності фінансових санкцій як інструменту міжнародного впливу
42. Аналіз програми міжнародної фінансової підтримки для України: досягнення та виклики
43. Роль фінансових інституцій та організацій у протидії фінансуванню тероризму: світовий досвід та регіональні перспективи
44. Відносини НАТО-Україна: вплив на національну економіку та перспективи членства
45. Економічні санкції ЄС в умовах російсько-української війни: аналіз та ефективність впровадження
46. Країни G7: можливості економічного співробітництва для України
47. Міжнародний валютний фонд та його роль у фінансовій підтримці економіки України
48. Міжнародна фінансова допомога Україні
49. Продовольча світова безпека в умовах російсько-української війни
50. Напрями оптимізації діяльності релокованих суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану
51. Економічні санкції як інструмент зовнішньої політики країн світу
52. Вплив російсько-української війни на діяльність суб'єктів господарювання Житомирщини
53. Євроінтеграційне співробітництво на прикладі Житомирської області: економічні аспекти
54. Перспективні напрями розвитку українсько-польських відносин: економічний вимір
55. ООН та її роль в забезпеченні миру та безпеки в світі: аналіз ефективності та впливу на світову економіку
56. Державна підтримка розвитку зовнішньої торгівлі в Україні
57. Міграційна політика в Україні в період воєнного стану та післявоєнної відбудови

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 25

58. Світовий досвід інвестицій післявоєнної відбудови для України
59. Оцінка наслідків російсько-української війни: національний та міжнародний виміри
60. Післявоєнна відбудова України: торгівля та прямі іноземні інвестиції
61. Роль міжнародних фінансових інститутів у розвитку світової економіки
62. Вплив діяльності Міжнародного валютного фонду на економічну політику країн-учасниць
63. Роль Світового банку у фінансуванні інфраструктурних проєктів у країнах, що розвиваються
64. Оцінка впливу валютних курсів на зовнішньоторговельний баланс країн
65. Світові фінансові кризи та механізми їх подолання
66. Фінансові технології у міжнародних економічних відносинах
67. Вплив цифрових валют на міжнародні фінансові ринки
68. Офшорні зони та їх вплив на міжнародні фінансово-економічні відносини
69. Вплив міжнародних фінансових санкцій на економіку окремих країн
70. Вплив торговельної війни між США та Китаєм на світову економіку
71. Роль Світової організації торгівлі у врегулюванні міжнародних торговельних суперечок
72. Аналіз впливу Brexit на торговельні відносини між Великобританією та ЄС
73. Проблеми та перспективи міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією
74. Вплив цифровізації на міжнародну торгівлю послугами

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 26

ДОДАТОК Б

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ПОЛІТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кучма Віктор Володимирович
(студент групи МЕ-5)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ТЕМУ «ПЕРСПЕКТИВИ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОКОПЕРОБНОЇ ГАЛУЗИ НА МІЖНАРОДНІ РИНКИ»

(представлена на здобуття освітнього ступеня "бакалавр"
спеціальність 292 "Міжнародні економічні відносини")

Допущено до
захисту протокол
№ _____ від

_____ зав. кафедри міжнародних
відносин і політичного
менеджменту _____

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи:
Доц. к.е.н Юрківський О.Й.
(наукове звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Рецензент

_____ (прізвище та ініціали)

Житомир 2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11-05.01/ 292.00.1/Б/ОК38- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 27

ДОДАТОК В

ПРИКЛАД ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ	5
1.1. Економічні передумови виходу підприємств молокопереробної галузі на міжнародні ринки.....	5
1.2. Конкурентні стратегії молокопереробних підприємств у міжнародному середовищі	12
1.3. Регуляторне середовище та вимоги до експорту молочної продукції	19
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ ДЛЯ ВИХОДУ НА МІЖНАРОДНІ РИНКИ	26
2.1. Оцінка експортного потенціалу АТ «Житомирський маслозавод».....	26
2.2. Аналіз конкурентного середовища та позицій українських молокоперобних підприємств на міжнародному ринку.....	35
2.3. Фактори, що стримують експортний потенціал українських підприємств молокопереробної галузі.....	47
Висновки до розділу 2.....	53
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЇ ТА МЕХАНІЗМИ РОЗШИРЕННЯ ПРИСУТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ	60
3.1. Проблеми виходу виробників морозива на міжнародні ринки.....	60
3.2. Фінансові механізми підтримки експансії на зовнішні ринки.....	73
3.3. Логістичні та інфраструктурні аспекти виходу на міжнародні ринки.....	80
Висновки до розділу 3.....	85
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88
ДОДАТКИ	

ПРИКЛАД АНОТАЦІЙ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

АНОТАЦІЯ

Кучма В.В. Перспективи виходу підприємств молокоперобної галузі на міжнародні ринки. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота представлена на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2024.

У кваліфікаційній роботі досліджено перспективи виходу підприємств молокоперобної галузі на міжнародні ринки, враховуючи сучасні тенденції глобальної торгівлі, конкурентні стратегії та регуляторні вимоги. Проаналізовано експортний потенціал українських виробників, визначено основні бар'єри та можливості розширення зовнішньоекономічної діяльності. Запропоновано стратегічні підходи та механізми підвищення конкурентоспроможності вітчизняної молочної продукції на міжнародному рівні.

Ключові слова: міжнародна стратегія, міжнародні ринки морозива, міжнародний маркетинг.

ABSTRACT

Kuchma V.V. Prospects of dairy processing enterprises entering international markets. – Manuscript.

Qualification work presented for the degree of "Bachelor" specialty 292 "International Economic Relations." – State University "Zhytomyr Polytechnic", Zhytomyr, 2024.

This qualification work investigates the prospects of dairy processing enterprises entering international markets, considering current trends in global trade, competitive strategies, and regulatory requirements. The export potential of Ukrainian producers is analyzed, identifying the main barriers and opportunities for expanding foreign economic activity. Strategic approaches and mechanisms to enhance the competitiveness of domestic dairy products at the international level are proposed.

Keywords: international strategy, international ice cream markets, international marketing.